Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

СИЛАБУС

Кафедра загальної гігієни та екології

Дисципліна з підготовки доктора філософії

ВК 5.6. «ПРОФІЛАКТИКА СЕЗОННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТА ЗАХВОРЮВАНЬ, ЯКІ РЕГУЛЮЮТЬСЯ МІЖНАРОДНИМИ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНИМИ ПРАВИЛАМИ»

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	ОНП «Стоматологія» 2023
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
Навчальний рік	2024-2025
Статус дисципліни (обов'язкова/ вибіркова)	Вибіркова
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	1,5 кредити
Курс / семестр	1 курс / 2 семестр
Укладач (і)	к.біол.н. доц. ЗВО Інна ДРЕЖЕНКОВА
Викладач (і), гостьові лектори	к.мед.н., доцент ЗВО Людмила ПРОЦЮК
Місце проведення, контакти	https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра загальної гігієни та екології/ Аспіранту кафедра загальної гігієни та екології Україна, Вінниця, вул. Пирогова, 56

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Коротка анотація курсу, актуальність.

Сучасний освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою фундаментальних теоретичних знань, умінь, навичок та міждисциплінарних компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Освоєння методології наукової й педагогічної роботи та проведення власного наукового дослідження вимагає не лише отримання результатів, що мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а й їх належного оприлюднення у вигляді високоякісних публікацій на засадах академічної доброчесності *(Закон України «Про вищу освіту»)*.

Актуальність навчальної дисципліни зумовлена зростанням глобальних біологічних загроз, інтенсифікацією міграційних процесів та зміною клімату, що суттєво впливають на динаміку та поширення сезонних і особливо небезпечних інфекцій. Щорічні спалахи сезонної патології завдають значних соціально-економічних збитків і створюють високе навантаження на систему охорони здоров'я, вимагаючи впровадження сучасних науково обґрунтованих заходів популяційної та індивідуальної профілактики. Інтеграція України у світовий науковий простір вимагає високого рівня підготовки дослідників у сфері застосування Міжнародних медико-санітарних правил (ММСП-2005) та засад біобезпеки. Опанування дисципліни дозволяє аспірантам засвоїти методологію епідеміологічного нагляду, оцінки ризиків для здоров'я та розробки ефективних профілактичних програм на засадах доказової медицини.

Особлива увага приділяється таким напрямкам:

Особлива увага приділяється науковому обґрунтуванню неспецифічних і специфічних методів профілактики, оптимізації мікрокліматичного режиму та чинників довкілля для підвищення резистентності організму. Значний акцент зроблено на вивченні нормативно-правової бази біобезпеки, механізмах реалізації вимог Міжнародних медико-санітарних правил (ММСП-2005) та алгоритмах оперативного реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Крім того, розглядаються сучасні методики епідеміологічного нагляду, оцінки ризиків для здоров'я населення та застосування цифрових технологій у моніторингу захворюваності. А саме, такими ключовими напрямками є:

1. Епідеміологічний моніторинг і прогнозування: аналіз сезонної динаміки захворюваності, застосування математичного моделювання та ГІС-технологій для виявлення ризиків і спалахів.
2. Гігієнічна та неспецифічна профілактика: оптимізація мікроклімату, повітряного середовища, умов праці, навчання, побуту, раціонального харчування та сну для підвищення резистентності організму.
3. Специфічна профілактика та імунопрофілактика: порівняльний аналіз стратегій вакцинації, оцінка їх популяційної ефективності та формування колективного імунітету.
4. Міжнародна біобезпека та нормативно-правове регулювання: практична імплементація вимог ММСП-2005, функціонування Національного контактного пункту, порядок протиепідемічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон.
5. Оперативне реагування та комунікація ризиків: алгоритми дій при виникненні надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я (PHEIC), міжвідомча взаємодія та розробка стратегій інформування населення.
6. Методологія наукових досліджень: методика оцінки ризиків для здоров'я населення (Health Risk Assessment) та доказове обґрунтування регіональних профілактичних програм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспіранти опанують глибокі теоретичні знання щодо закономірностей поширення сезонних патологій, нормативно-правової бази біобезпеки та практичного застосування Міжнародних медико-санітарних правил (ММСП-2005). Вони навчаться аналізувати та прогнозувати епідеміологічні ризики із використанням сучасних статистичних і цифрових методів, а також обґрунтовувати комплексні заходи специфічної та неспецифічної профілактики. Окрім цього, здобувачі вищої освіти засвоять алгоритми оперативного реагування та комунікації ризиків під час надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я. Набуті компетентності дозволять їм самостійно планувати наукові дослідження, розробляти регіональні профілактичні програми та оцінювати їх ефективність на засадах доказової медицини.

Передреквізити. Вивчення навчальної дисципліни “Профілактика сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами” здійснюється, коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на ІІ рівні вищої освіти, а також дисциплін: історія філософії, як методологічна основа розвитку науки та цивілізації, англійська мова у науково-медичному спілкуванні, медична етика та деонтологія, Культура мови лікаря: термінологічний аспект, публікаційна активність та наукометричні бази даних, біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, з якими інтегрується програма.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета та завдання курсу. Метою викладання навчальної дисципліни “Профілактика сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами,” як навчальної дисципліни в системі медичних знань є розвиток у лікаря гігієнічного мислення, отримання навичок оцінки факторів навколишнього середовища та епідемічний процес при різних групах інфекційних захворювань, які призводять до розвитку сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами, оцінити їх негативний влив на організм

людини, та одержання знань і умінь про наслідки їх негативного впливу на здоров'я людини, поняття біобезпеки як стану захищеності популяції від біологічних загроз, а також розробки профілактичних заходів запобігання виникненню цих захворювань та негативних зрушень у стані здоров'я людини. Разом з тим основна мета предмету як медичної науки − збереження та зміцнення здоров'я людини, шляхом запобігання сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами.

Завданнями дисципліни є:

– Формування поглиблених знань щодо закономірностей виникнення, поширення та сезонної динаміки інфекційної і неінфекційної патології, а також чинників довкілля, що її детермінують.

– Засвоєння нормативно-правових засад національної біобезпеки та практичних механізмів імплементації Міжнародних медико-санітарних правил (ММСП-2005).

– Опанування сучасних методів епідеміологічного нагляду, оперативної аналітики, цифрового моніторингу та оцінки ризиків для здоров'я населення (*Health Risk Assessment*).

– Наукове обґрунтування та розробка комплексних систем специфічної (вакцинопрофілактика) та неспецифічної (гігієна середовища, харчування, мікроклімат, оптимізація режиму праці й відпочинку) профілактики.

– Вивчення алгоритмів реагування та міжвідомчої взаємодії при загрозі виникнення надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я міжнародного значення (PHEIC).

– Засвоєння принципів комунікації ризиків (*Risk Communication*) та взаємодії із зацікавленими сторонами під час епідемічних і санітарно-гігієнічних криз.

– Розвиток навичок проведення наукових досліджень щодо оцінки ефективності регіональних та популяційних профілактичних програм на засадах доказової медицини.

Постреквізити освітнього компонента. Навчальна дисципліна "Профілактика сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами" є фундаментальною для підготовки фахівців у галузі охорони здоров'я та формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних дисциплін: дисципліна дає розуміння механізмів передачі інфекцій, що є критичним для клінічної епідеміології, госпітальної епідеміології, інфектології. загальної гігієни. Оскільки міжнародні правила регулюють відповідь на надзвичайні ситуації, знання з цієї дисципліни є основою для громадського здоров'я, менеджменту в охороні здоров'я, соціальної медицини, біостатистики. Знання алгоритмів ММСП (Міжнародних медико-санітарних правил) дозволяє аспірантам ефективно вивчати організацію медичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій, біобезпеку та біозахист.

Дисципліна закладає основи формування знань, умінь та навичок, виховання морально-етичних цінностей, які визначаються кінцевими цілями програми, необхідних у подальшій професійній діяльності.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.

Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень та прикладні проблеми стоматології державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері стоматології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і застосовувати інноваційні технології навчання, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство.

3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ОБСЯГ

Вид занять	Години
Лекції:	**14**
Практичні заняття:	**16**
Самостійна роботи:	**15**
Всього	**45**

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви модулів і тем
Модуль 1 «Профілактика сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами»	
1.	Тема 1. Особливості сезонних алергічних захворювань, викликаних компонентами біоаерозолю. Чинники сезонних алергічних захворювань, їх типи, періодичність, її зміни у часі та фактори, що ці зміни обумовлюють. Метеопатичні та геліометеоротропні реакції людини як фактор сезонного загострення хронічних неінфекційних захворювань.
2.	Тема 2. Основні групи сезонних алергенів довкілля. Алергени дерев, їх групи, морфологічні особливості. Особливості географічного поширення, прояви, перехресні реакції, сучасні можливості діагностики та профілактика сезонних алергічних захворювань.
3.	Тема 3. Особливо небезпечні захворювання та висококонтагіозні вірусні інфекції як глобальний виклик. Профілактика поширення особливо небезпечних інфекцій і міжнародні медико-санітарні правила. Міжнародні медико-санітарні правила. Правові та етичні аспекти застосування обмежувальних протиепідемічних заходів і карантину за вимогами ММСП
4.	Тема 4. Захворювання, випадки яких потенційно мають міжнародне значення (геморагічні лихоманки тощо) та COVID-19: актуальні проблеми діагностики, перебігу та профілактики. Протиепідемічні заходи в закладах охорони здоров'я. Захист персоналу під час роботи в вогнищі висококонтагіозних особливо небезпечних інфекційних захворювань. COVID-19 актуальні проблеми діагностики, перебігу та профілактики. Методологія оцінки екологічних та соціально-економічних ризиків занесення й поширення контагіозних інфекцій на муніципальному рівні.
5.	Тема 5. Основні групи сезонних алергенів довкілля. Алергени злаків, їх морфологічні особливості.
6.	Тема 6. Основні групи сезонних алергенів довкілля. Алергени бур'янів їх групи, особливості морфології та сезонність.
7.	Тема 7. Основні групи сезонних алергенів довкілля. Алергени грибів, їх групи, особливості поширення та впливу на організм сенсибілізованих осіб.
8.	Тема 8. Перехресна реактивність пилкових та харчових алергенів. Причини виникнення, методи діагностики, профілактика.
9.	Тема 9. Сучасні можливості діагностики та профілактики сезонних алергічних захворювань. Алергопрогноз та інші e-health сервіси, сучасний стан та перспективи розвитку. Оптимізація мікроклімату та повітряного середовища приміщень як неспецифічний захід профілактики сезонної патології.
10.	Тема 10. Захворювання, будь-яка подія за участю яких завжди оцінюється як надзвичайна (холера, чума, геморагічна лихоманка Ебола, геморагічна лихоманка Марбург, лихоманка Ласса, лихоманка Західного Нілу): актуальні проблеми діагностики, перебігу та профілактики. Глобальний механізм епідеміологічного нагляду за збудниками, що мають потенціал спричиняти надзвичайні ситуації у сфері

	громадського здоров'я (PHEIC).
11.	Тема 11. Захворювання, випадки виникнення яких можуть мати серйозний вплив на здоров'я населення (натуральна віспа, поліомієліт, високопатогенний пташиний грип, важкий гострий респіраторний синдром): актуальні проблеми діагностики, перебігу та профілактики. Порівняльний аналіз національних календарей щеплень та стратегій вакцинопрофілактики сезонного грипу в країнах ЄС та США.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування та тестування, розв'язання ситуаційних задач
Підсумковий контроль дисципліни – **диференційований залік**	Проводиться на останньому практичному занятті і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні контролі	За системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за практичні навички (0-20 балів), вирішення ситуаційних задач (20-40 балів), усна відповідь (0-20 балів). Оцінка за диференційований залік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для диференційованого заліку
180-200	**A**	відмінно

170-179,99	**B**	добре
160-169,99	**C**	
141-159,99	**D**	задовільно
122-140,99	**E**	задовільно
60-121,99	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
0-59,99	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння знань аспіранта

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи аспіранта ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, завдання для поточного контролю, методичні рекомендації, посібники).

8. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf), «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf), Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf) .

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поводження в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацьовують навчальний матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені; активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку. На практичних заняттях аспірант має бути одягнений в медичний халат, в іншому випадку здобувачі не допускається до заняття.

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час роботи в навчально-наукових лабораторіях здобувачі дотримуються правил техніки безпеки (опубліковані на сайті кафедри загальної гігієни та екології; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова

(посилання https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра загальної гігієни та екології) черговому або своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Засвоєння теми лекцій перевіряють під час практичного, семінарського заняття (практичних навичок) та складанні підсумкового контролю (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за якісне виконання індивідуальної роботи, зміст якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІР згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то аспірант має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи). Також здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету (інституту) чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку аспірантів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра загальної гігієни та екології / Студенту/аспіранту/форма навчання/курс/навчально-методичні матеріали.

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

9. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів (https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра загальної гігієни та екології/ Аспіранту).

ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Розділ 1. Сезонні алергічні захворювання та аеробіологія

1. Алергологія: підручник / за ред. Ю. І. Фещенка, Л. В. Забродської. Київ: Здоров'я, 2020. 452 с.
2. Діагностика та лікування алергічного риніту: методичні рекомендації МОЗ України / С. В. Зайков, О. М. Рекалова, Є. М. Дитятковська та ін. Київ, 2021. 36 с.
3. Зайков С. В. Пилкова алергія: актуальні питання діагностики та лікування. *Астма та алергія*. 2020. № 2. С. 15–22.
4. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Алергічний риніт» (на основі консенсусу ARIA). Київ: МОЗ України, 2020. 84 с.
5. Перехресна реактивність алергенів: посібник для лікарів-алергологів / за ред. О. М. Рекалової. Київ: Інтерсервіс, 2021. 148 с.
6. Попович В. І. Клінічна аеробіологія: вплив компонентів біоаерозолю на слизову оболонку дихальних шляхів. *Ринологія*. 2021. № 1. С. 28–35.
7. Родінкова В. В. Сезонність пилкування рослин в різних регіонах України та алергопрогноз. *Довкілля та здоров'я*. 2022. № 1 (102). С. 40–47.
8. Пухлик Б. М. Сучасні методи молекулярної алергодіагностики: навчальний посібник для аспірантів та лікарів. Вінниця: Твори, 2022. 160 с.
9. Дитятковська Є. М. Харчова алергія та перехресні реакції: клінічні настанови. Дніпро: Журфонд, 2021. 112 с.
10. Biedermann, T., Khan, D. A., & Bégin, P. (2020). *Global Atlas of Allergy*. European Academy of Allergy and Clinical Immunology (EAACI). Zurich: EAACI Media, 240 p.
11. Cecchi, L., D'Amato, G., & Annesi-Maesano, I. (2021). Climate change, aeroallergens and respiratory allergy in Europe. *The Lancet Planetary Health*, Vol. 5(7), e445–e456.
12. Klimek, L., Vogelberg, C., & Werfel, T. (2022). ARIA 2020 guidelines for the management of allergic rhinitis in clinical practice. *Allergy*, Vol. 77(4), pp. 1112–1128.
13. Pfaar, O., Agache, I., & Bergmann, K. C. (2023). Allergen immunotherapy for seasonal allergic rhinoconjunctivitis: EAACI guidelines 2023 revision. *Allergy*, Vol. 78(3), pp. 620–642.
14. Rodinkova, V. V., Mynyuk, O. V., & DuBuske, L. M. (2020). Ragweed pollen dynamics and allergenicity in Central and Eastern Europe in relation to climate factors. *Annals of Allergy, Asthma & Immunology*, Vol. 125(5), pp. 562–571.
15. World Allergy Organization. (2021). *WAO White Book on Allergy: Update 2020–2022*. Milwaukee: World Allergy Organization, 184 p.

Розділ 2. ММСП та особливо небезпечні інфекції

10. Закон України «Про систему громадського здоров'я» від 06.09.2022 р. № 2573-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. № 45. Ст. 273. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text
11. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III (редакція від 01.01.2023 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text
12. Інфекційні хвороби: підручник / за ред. О. А. Голубовської. 4-те вид., перероб. і доп. Київ: ВСВ «Медицина», 2022. 864 с.
13. Виноград Н. О., Василишин З. П., Козак Л. П. Епідеміологія: підручник. Вінниця: Нова Книга, 2021. 416 с.
14. Широбоков В. П. Медична мікробіологія, вірусологія та імунологія: підручник. 3-тє вид. Вінниця: Нова Книга, 2021. 920 с.
15. Андрейчин М. А., Копча В. С. Особливо небезпечні інфекції: підручник. Тернопіль: Укрмедкнига, 2020. 352 с.
16. Вовк А. Д. Геморагічні лихоманки: клініка, діагностика, профілактика. *Інфекційні хвороби*. 2021. № 3 (105). С. 12–19.

17. Динаміка пандемії COVID-19 в Україні: аналітична доповідь. Київ: ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України», 2023. 96 с.

18. Колеснікова І. П. Епідеміологічний нагляд за зоонозами в контексті вимог ММСП (2005). *Профілактична медицина*. 2020. № 2 (24). С. 45–51.

19. Порядок проведення епідеміологічного нагляду та протиепідемічних заходів під час спалахів поліомієліту: нормативні документи МОЗ України. Київ: МОЗ України, 2022. 48 с.

20. Профілактика холери в сучасних умовах: навчально-методичний посібник / за ред. О. В. Зубкової. Одеса: УНДІ протичумний інститут ім. І. І. Мечникова, 2022. 128 с.

21. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2022). *Technical Instructions for International Health Regulations and Biological Threat Preparedness*. Atlanta: U.S. Department of Health and Human Services, 132 p.

22. European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). (2023). *Surveillance and prevention of vector-borne and seasonal zoonotic diseases in Europe*. Stockholm: ECDC, 96 p.

23. Heymann, D. L., & Shindo, N. (2020). COVID-19 and International Health Regulations (2005): Raising the bar for global health security. *The Lancet*, Vol. 395(10224), pp. 547–549.

24. World Health Organization. (2020). *Laboratory Biosafety Manual*. 4th ed. Geneva: World Health Organization, 128 p.

25. World Health Organization. (2022). *Strengthening the Global Architecture for Health Emergency Preparedness, Response and Resilience*. Geneva: World Health Organization, 76 p.

26. World Health Organization, FAO, UNEP, & WOAH. (2022). *One Health Joint Plan of Action (2022–2026): Working together for the health of humans, animals, plants and the environment*. Geneva: WHO, 88 p.

Додаткова література

1. Алергопрогноз та e-health: використання мобільних додатків для моніторингу пацієнтів з полінозом. *Медичні технології та фармакоекономіка*. 2022. № 1. С. 34–41.

2. Виноград Н. О. Епідеміологічна безпека при виникненні надзвичайних ситуацій міжнародного значення. *Епідеміологія та інфекційні хвороби*. 2021. № 4. С. 18–25.

3. Гавриш Н. М. Роль грибкових алергенів у розвитку професійних захворювань органів дихання. Київ: Поліграфсервіс, 2020. 118 с.

4. Наказ МОЗ України № 2189 від 22.09.2020 «Про затвердження Порядку проведення епідеміологічного нагляду за грипом та гострими респіраторними вірусними інфекціями». Київ: МОЗ України, 2020.

5. Наказ МОЗ України № 1126 від 18.05.2021 «Про затвердження Порядку ведення обліку надзвичайних ситуацій та медико-санітарних наслідків у сфері охорони здоров'я». Київ: МОЗ України, 2021.

6. Комісаренко С. В. Світова пандемія COVID-19: біологічні, медичні та соціальні аспекти. Київ: Наукова думка, 2020. 320 с.

7. Марієвський В. Ф. Моніторинг ризиків та епідеміологічні особливості лихоманки Західного Нілу в Україні. *Профілактична медицина*. 2022. № 3. С. 22–29.

8. Родінкова В. В. Алергенні властивості амброзії та циклічність її поширення на території України. *Довкілля та здоров'я*. 2021. № 2 (99). С. 52–59.

9. Скалецький Ю. М. Моніторинг біозагроз у системі забезпечення національної безпеки України. *Медична наука України*. 2020. Т. 16, № 3. С. 81–88.

10. Уроки пандемії COVID-19 для майбутньої готовності систем охорони здоров'я: аналітичний звіт ВООЗ (укр. переклад). Київ: Бюро ВООЗ в Україні, 2023. 64 с.

11. Оральний алергічний синдром та харчова гіперчутливість: методичні розробки для лікарів-інтернів та аспірантів / уклад. О. М. Рекалова. Київ: КНИГА ПЛЮС, 2020. 42 с.

12. Чума: сучасний стан проблеми та біобезпека в країнах Причорноморсько-Каспійського регіону / за ред. В. М. Лебедькова. Одеса: Астропринт, 2021. 156 с.

13. EAACI. European Survey on Pollen and Spore Monitoring: українське резюме та адаптація. *Астма та алергія*. 2022. № 3. С. 60–65.

14. ECDC. Рекомендації щодо боротьби з екзотичними та трансмісивними лихоманками в Європі (переклад та адаптація ЦКПХ МОЗ України). Київ, 2023. 52 с.
15. WHO. Laboratory biosafety manual. 4th ed.: огляд основних положень та практичне застосування (навчальний посібник). Київ: ВООЗ / МОЗ України, 2020. 110 с.
16. UNICEF. Рекомендації з комунікації ризиків та залучення громадськості під час спалахів інфекційних хвороб. Київ: ЮНІСЕФ Україна, 2021. 40 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Електронна адреса сайту університету: http://vnmu.edu.ua
2. Сайт кафедри https://www.vnmu.edu.ua/кафедра
3. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: http://www.library.vnmu.edu.ua
4. World Health Organization (WHO) — https://www.who.int (Офіційні звіти та протоколи ММСП).
5. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) — https://www.cdc.gov (Найбільша база епідеміологічних даних).
6. European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) — https://www.ecdc.europa.eu (Сезонні звіти по Європі).
7. Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ) — https://moz.gov.ua (Нормативна база).
8. Центр громадського здоров’я МОЗ України (ЦГЗ) — https://phc.org.ua (Статистика та рекомендації).
9. The Lancet Infectious Diseases — https://www.thelancet.com/journals/laninf (Актуальні наукові публікації).
10. PubMed / MEDLINE — https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov (Пошук наукових статей).
11. GISAID — https://www.gisaid.org (Дані геномного нагляду за вірусами грипу та COVID-19).
12. Cochrane Library — https://www.cochranelibrary.com (Доказова медицина в профілактиці).
13. HealthMap — https://healthmap.org (Інтерактивний моніторинг спалахів хвороб у реальному часі).

Силабус з дисципліни «Профілактика сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами» обговорено та затверджено на засіданні кафедри загальної гігієни та екології

(протокол №1 від «28» серпня 2024 р.)

Відповідальний за курс
к.мед.н., доц. ЗВО — Людмила ПРОЦЮК

Завідувач кафедри
загальної гігієни та екології
к.мед.н., професор ЗВО — Ігор СЕРГЕТА